

شواهد موجود نشان می‌دهد در صورت تصویب لوایح چهارگانه، فعالیت‌های سپاه پاسداران برای کاهش فشارهای تحریمی بی‌اثر خواهد شد

آب به آسیاب تحریم

فرهنگستان: پس از قرار گرفتن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست تروریستی آمریکا، رسانه‌های نزدیک به جریان اصلاح طلب و به‌طور کلی موافقان FATF ادعا کردند که این اقدام آمریکا هیچ ارتباطی به موضوع FATF ندارد و مجمع تشخیص مصلحت نظام نباید در بررسی‌های خود به آن توجه کند. در میان دولتی‌ها هم زمره‌های بی‌ارتباط بودن CFT و FATF با تروریستی خواندن سپاه به گوش می‌رسد؛ چنانکه لعلیا چندی، معاون حقوقی رئیس‌جمهور گفته است به تصویب این لوایح خوش‌بین است و نباید این مساله را سیاسی کرد. اما آیا ورود سپاه به لیست تروریستی آمریکا ارتباطی به FATF ندارد؟ برای پاسخ به این سوال باید ببینیم نظر FATF و همچنین متن کنوانسیون CFT درباره لیست تروریستی آمریکا چیست؟ آیا FATF و کنوانسیون CFT، از کشورها انتظار دارند که لیست ملی کشورهای دیگر را به رسمیت بشناسند؟

یادداشت

مدتی است پیشنهاد فراندوم درباره FATF از سوی موافقان این لوایح مطرح می‌شود
صداقت یا سیاست؟!

بزرگاری فراندوم درباره FATF، در صورتی که فضای گفت‌وگوی فنی و کارشناسی در رسانه ملی وجود داشته باشد، اقدام بسیار خوبی است. در صورت بحث و بررسی کارشناسی این لوایح در رسانه ملی، همان اتفاقی که در صحن مجمع تشخیص مصلحت نظام رخ داد، در جامعه نیز رخ خواهد داد و مردم قطعاً با این لوایح مخالفت خواهند کرد.

ماه‌ها از مطرح شدن لایحه پیوستن ایران به کنوانسیون‌های پارمو و CFT در فضای سیاسی کشور می‌گذرد. پس از تصویب این لوایح در مجلس شورای اسلامی و رد شدن آنها در شورای نگهبان، تعیین تکلیف نهایی این دو لایحه، منتظر رأی مجمع تشخیص مصلحت نظام است. در این میان اما گاه‌وبیگاه برخی طرفداران این لوایح، پیشنهاد برگزاری فراندوم و مراجعه به آرای عمومی درباره این لوایح را مطرح می‌کنند. به‌عنوان نمونه پارسی، نماینده مردم شیراز در مجلس شورای اسلامی در ۱۸ دی ۹۷ با اشاره به ظرفیت اصل ۵۹ قانون اساسی می‌گوید: «اجرای این اصل برای باز کردن بسیاری از گره‌ها راهگشاست و به نظر می‌رسد در مورد لوایح چهارگانه می‌توان از این روش استفاده کرد و خصوصاً CFT و FATF را به فراندوم گذاشت.» مجید انصاری در هشتم بهمن ۹۷ گفت: «بعضی‌ها از کلمه فراندوم وحشت دارند؛ فکر می‌کنند وقتی می‌گویم فراندوم یعنی براندازی نظام. اصلاً این حرف‌ها نیست... مردم ایران می‌توانند مصلحت خود را ببینند که بیبندند به فرآیندی که جامعه جهانی یا خیر.» همین‌طور جعفرزاده‌ایمن آبادی، نماینده مردم رشت در هفتم اسفند ۹۷ گفته است: «معتدماً حالا که تصمیم‌گیری برای سران کشور تا این حد سخت شده است باید برای تصویب FATF به آرای عمومی مراجعه کنیم.»

براساس اصل ۵۹ قانون اساسی «در مسائل بسیار مهم اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ممکن است اعمال قوه مقننه از راه همه‌پرسی و مراجعه مستقیم به آرای مردم صورت گیرد. درخواست مراجعه به آرای عمومی باید به تصویب دوسوم مجموع نمایندگان مجلس برسد.» بر این اساس به نظر می‌رسد با توجه به حساسیت و اهمیت لوایح مربوط به FATF و اختلاف‌نظرهای فراوانی که میان تصمیم‌گیرندگان در این زمینه وجود دارد، می‌توان از ظرفیت این اصل قانون اساسی استفاده کرد و تعیین تکلیف این لوایح را به آرای عمومی سپرد؛ با این حال برگزاری فراندوم در این زمینه، نیازمند آوازی است که باید همه گروه‌ها و جناح‌های سیاسی به این لوازم پایبند باشند؛ ازجمله اینکه:

۱ ایجاد فضای آزاد رسانه‌ای برای مخالفان و موافقان این لوایح

در شرایطی که اظهارات نمایندگان مجلس درباره لوایح مربوط به FATF نشان می‌دهد برخی از آنان حتی از ماهیت این لوایح اطلاع ندارند، نمی‌توان از عموم مردم توقع داشت جزئیات و نکات فنی آن را بدانند.

توثیق پروانه مافی نماینده لیست امید تهران در مجلس شورای اسلامی که FATF را یکی از لوایح چهار گانه می‌داند!

به دلیل همین پیچیدگی هاست که لازم است قبل از مراجعه به آرای عمومی در این زمینه، اطلاع‌رسانی مناسبی از سوی رسانه‌ها به‌ویژه رسانه ملی که دامنه مخاطبان گسترده‌ای را تحت پوشش خود قرار می‌دهد، صورت پذیرد و فرصت کافی برای تبیین دلایل مخالفان و موافقان این لوایح به آنان داده شود تا مردم با شناخت کافی پای صندوق‌های رأی بروند. طبعاً از کسانی که موضوع فراندوم را مطرح می‌کنند انتظار می‌رود از ایجاد یک فضای آزاد رسانه‌ای و مطرح شدن استدلال‌های کارشناسی در این زمینه استقبال کنند. این درحالی است که به گفته نادر طالب‌زاده، دبیر کنفرانس بین‌المللی افق نو، هیات‌دولت انتشار هرگونه برنامه انتقادی در صداوسیما درباره FATF ممنوع کرده است!

۲ تکیه بر استدلال‌های کارشناسی و پرهیز از فضا سازی رسانه‌ای

از سوی دیگر تصمیم‌گیری درست مردم، علاوه بر فضای آزاد رسانه‌ای، نیازمند حفظ آرامش فکری و روانی جامعه و پرهیز از ایجاد فضای هیجانی و برانگیختن تعصبات سیاسی است. در شرایطی که مخالفان لوایح مربوط به FATF براساس نکات فنی و استدلال‌های کارشناسی، پیوستن به کنوانسیون‌های پارمو و CFT را مغایر استقلال، امنیت و منافع ملی می‌دانند، موافقان این لوایح که دست‌شان از توجیه کارشناسی کوتاه است، به فضا سازی رسانه‌ای روی آورده‌اند و با اتهام‌زنی، ادعاهای کذب، تهدید و ارائه تحلیل‌های غیرواقعی به دنبال انحراف افکار عمومی هستند. تهمت پولشویی به مخالفان FATF توسط ظریف، ادعای رئیس‌جمهور درباره عدم مخالفت رهبری با لوایح مربوط به FATF، ادعای لاریجانی درباره بررسی لوایح مربوط به FATF از سال ۸۶، تهدید مجمع تشخیص مصلحت از سوی رئیس‌جمهور و گره زدن مشکلات معیشتی مردم به لیست سپاه FATF از سوی عراقچی تنها چند نمونه از فضا سازی‌هایی است که طرفداران این لوایح در این مدت به آن دست زده‌اند. این درحالی است که اگر فضای آرام منطقی بر بحث‌های فنی و کارشناسی حاکم باشد، کفه ترازو به نفع مخالفان این لوایح سنگین‌تر خواهد شد، چنانکه پس از جلسات متعدد کارشناسی که در مجمع تشخیص مصلحت درباره لایحه پیوستن ایران به کنوانسیون پارمو تشکیل شد، برخی موافقان این لایحه به جمع مخالفان آن پیوستند و ظریف نتوانست اعضای مجمع را درباره کنوانسیون پارمو قانع کند. بر این اساس پیشنهاد فراندوم برای تعیین تکلیف لوایح مربوط به FATF اگرچه راه‌حل مناسبی برای پایان دادن به ماه‌ها بلاتکلیفی در کشور است، اما مطرح شدن این پیشنهاد از سوی کسانی که به ابتدایی‌ترین لوازم آن پایبند نیستند، این گمانه را تقویت می‌کند که این پیشنهاد نیز یک شوی رسانه‌ای بوده و در شرایط حاضر نوعی فرار به جلو از سوی آنهاست.

پیوستن به CFT، اقدام علیه سپاه پاسداران است

درباره کنوانسیون CFT، آنچه در متن کنوانسیون درباره تروریسم آمده اولاً تعریف بسیار گسترده از تروریسم و ثانیاً الزام کشورها به عدم استثنای گروه‌های مبارز علیه اشغالگری، استعمار و نژادپرستی از تروریسم است. این کنوانسیون هیچ لیست بین‌المللی‌ای را به‌عنوان لیست مرجع معرفی نکرده است، بنابراین لیست ملی کشورها در تعاملات و اختلافات مبنای عمل خواهد بود. با توجه به اینکه آمریکا عضو CFT است و از سوی دیگر سپاه را در لیست تروریستی خود قرار داده، در صورت پیوستن ایران به کنوانسیون CFT، کشورمان به اعضای این کنوانسیون (از جمله آمریکا) تعهد حقوقی می‌دهد که لیست‌های ملی آنان را به رسمیت بشناسد و در واقع ایران به آمریکا تعهد حقوقی می‌دهد که با خدمات امنیتی-اقتصادی سپاه مقابله کند.

از نظر FATF سپاه پاسداران یک نماد تروریستی است

«دبیرد لوئیس»، دبیر اجرایی FATF بارها درباره پیوستن ایران به این نهاد اظهارات ابهام‌آمیزی داشته است. او قبل از ماجرای تروریستی اعلام کردن سپاه از طرف ایالات متحده، اعلام کرده بود که نتیجه‌گیری قطعی درباره ایران وجود ندارد و با اتخاذ مواضع اینجینی و ایستگی FATF به سیاست‌های آمریکا را نمایان کرد. درباره ماجرای اخیر هم از مصاحبه دبیر اجرایی این نهاد با بی‌بی‌سی مشخص است که FATF نه تنها لیست تروریستی سازمان ملل، بلکه لیست ملی کشورهای دیگر را نیز به رسمیت می‌شناسد و ایران باید مسائل خود را با کشورهای دیگر هم حل کند. او در پاسخ به این سوال که سرنوشت برخی گروه‌ها که بعضی کشورها آنها را تروریستی می‌دانند اما بعضی کشورهای دیگر تروریستی نمی‌دانند چه می‌شود؟ گفته است: «ما از کشورها می‌خواهیم هرگونه تائید مالی تروریسم را اقدامی مجرمانه معرفی کنند و در مورد ایران چیزی که منتظر آن هستیم و امیدواریم انجام دهد، آن است که استثنائاتی را که برای گروه‌های مشخصی در نظر گرفته است، بردارد.» لوئیس در پاسخ به این سوال که «اسم گروه‌هایی که می‌گویید چیست؟» گفت: «فکر می‌کنم همه می‌دانیم کدام گروه‌ها هستند.» وی در واکنش به این نکته که «جهت روشن شدن ماجرا برای مخاطبان اسامی آنها را بگویید»، گفت: «این موضوعی بین ایران و تعداد دیگری از کشورهاست.» این سخنان دبیرد لوئیس نشان می‌دهد که مبنای FATF برای تروریسم، فقط لیست سازمان ملل نبوده و لیست تعداد دیگری از کشورها مثل آمریکا هم برای FATF ملاک و شاخص ارزیابی خواهد بود و ایران باید همه استثنائات [سپاه پاسداران انقلاب اسلامی] را کنار بگذارد و گروه‌هایی را که توسط تعداد دیگری از کشورها به‌عنوان تروریست شناخته شده‌اند، تروریستی بدانند. بنابراین با قرار گرفتن سپاه به‌عنوان یک گروه تروریستی در لیست آمریکا، FATF ایران را ملزم خواهد کرد که به این اقدام آمریکا احترام گذاشته و سپاه را محدود کند.

تصویب لوایح چهارگانه، تکمیل پازل آمریکاست

ایران برای دور زدن تحریم‌های آمریکا ایجاد شده‌اند. او در ادامه گفته است که شرکت‌های صوری وابسته به سپاه در سال گذشته بیش از ۸۰۰ میلیون دلار را برای ایران تأمین کرده‌اند. آمریکایی‌ها اخیراً شبکه‌ای از صرافی‌های وابسته به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را مورد تحریم قرار دادند. همچنین سپاه به واسطه اقدامات سازندگی خود از جمله ساخت پالایشگاه ستاره خلیج فارس باعث خودکفایی و کاهش آثار تحریم شده است. بسیاری از اقدامات سازندگی سپاه نیاز به تجهیزات مختلف در صنایع مختلف دارد که سپاه به واسطه دور زدن تحریم‌ها این تجهیزات را وارد کشور می‌کند. آمریکایی‌ها از این اقدامات سپاه عصبانی هستند و به دنبال جلوگیری از دور زدن تحریم توسط این نهادند تا به این طریق، معیشت مردم را در تنگنای بیشتری قرار دهند. جلوگیری از دور زدن تحریم‌ها اقدامی است که فقط از دست FATF و لوایح مربوط به آن برمی‌آید. این موضوعی است که مارشال بیلینگزلی، رئیس FATF و دستیار معاون وزیر خزانه‌داری آمریکا به‌صراحت به آن اذعان کرده است. در آذر ۹۶ هنگامی که بیلینگزلی در جلسه استماع کنگره حاضر شده بود، راجر ویلیامز، یکی از نمایندگان کنگره آمریکا درباره دور زدن تحریم توسط سپاه می‌گوید: «چگونه مطمئن شویم سپاه و موسسات مالی مرتبط با آن در تحریم‌ها رخنه ایجاد نکنند و آن را دور نزنند؟» و مارشال بیلینگزلی پاسخ می‌دهد: «یکی از کارهایی که آنها (ایرانی‌ها) باید انجام دهند این است که باید یک چارچوب قانونی ایجاد کنند و برای توقف تأمین مالی تروریسم پاسخگو باشند... ما آنقدر اصرار می‌کنیم تا قوانین مقابله با پولشویی را تصویب و اجرا کنند.» بنابراین طبق اظهارات صریح آمریکا، لوایح مربوط به FATF جلوی دور زدن تحریم‌های مالی توسط سپاه را خواهد گرفت و در واقع تصویب این لوایح، تکمیل‌کننده اقدام اخیر آمریکا علیه سپاه خواهد بود.

گفت‌وگو

گفت‌وگوی «فرهنگستان» با نقوی حسینی درباره سرنوشت لوایح چهارگانه

حتی موافقان FATF هم امروز در تردید هستند

فرهنگستان: سید حسین نقوی حسینی، نماینده مردم ورامین در مجلس شورای اسلامی و عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس در پاسخ به این سوال که با توجه به تحریم جدید ایالات متحده علیه سپاه پاسداران آیا پیوستن به FATF به صلاح کشور است؟ به «فرهنگستان» گفت: «اقدام وقیحانه و برخلاف موازین بین‌المللی رئیس‌جمهور آمریکا یعنی قرار دادن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در لیست گروه‌های تروریستی، حتی نمایندگانی را که موافق تصویب CFT و پارمو و همکاری با FATF بودند هم ناامید کرد.»

وی افزود: «مجموعاً برداشت نمایندگان مجلس این است که وقتی جمهوری اسلامی تا این اندازه حسن نیت نشان داده و مجلس شورای اسلامی CFT و پارمو را تصویب کرده است، اما باز هم آمریکایی‌ها رفتارهای خصمانه و کینه‌توزانه از خود نشان می‌دهند، دلیلی ندارد که ما تعهدات خود را بیشتر کنیم و به اصطلاح دست خود را در پوست گردو بگذاریم. بنابراین حتی موافقان این موضوع هم امروز در تردیدند.»

وی همچنین درباره موضوع شخصی خود گفت: «بنده از ابتدا مخالف بودم و مخالفت خود را نیز ابراز کردم و امروز هم مواضع من همان است. استدلال من و سایر مخالفان هم این بود که پیوستن به این معاهدات نتیجه‌ای برای کشور و مردم به همراه ندارد و چاره کار چیز دیگری است.» نماینده مردم ورامین در مجلس شورای اسلامی درباره سرنوشت این مصوبه به دست بسته مجلس اشاره کرد و افزود: «این موضوع اکنون در مجمع تشخیص مصلحت نظام مطرح است و باید منتظر باشیم و ببینیم که این مجمع درباره پیوستن جمهوری

اسلامی به FATF چه تصمیمی می‌گیرد.» نقوی حسینی درباره اظهارات اخیر برخی رسانه و چهره‌های سیاسی مبنی بر اینکه نباید تصمیم آمریکا در روند تصویب FATF اختلال ایجاد کند و این دو ماجرا هیچ ربطی به هم ندارند، به عبور این لایحه از مجلس اشاره کرد و افزود: «درباره جهت‌گیری کلی مجلس اولاً من سخننگوی مجلس نیستم و نمی‌توانم اظهار نظر رسمی داشته باشم، اما آنچه عرض کردم تحلیل بنده از فضای مجلس بود و به نظر می‌رسد فضای کلی مجلس با این اظهارات موافقت ندارد و در نهایت نیز تصمیم نهایی با مجمع تشخیص است و کسی هم نمی‌تواند برای

مجمع تعیین تکلیف کند.» این نماینده مجلس شورای اسلامی درباره برخی گمانه‌زنی‌ها مبنی بر به فراندوم گذاشتن FATF به «فرهنگستان» گفت: «اصلاً چنین چیزی در مجلس مطرح نیست و کسی از فراندوم حرفی نمی‌زند یا دست کم بنده چنین موضوعی را از کسی نشنیده‌ام. روند برگزاری فراندوم هم در قانون اساسی جمهوری اسلامی مطرح شده و هم در قوانین عادی آمده است. بنابراین اگر قرار باشد موضوعی در کشور به فراندوم گذاشته شود باید روند قانونی خود را طی کند و گمانه‌زنی‌ها درباره این موضوع کاملاً بی‌اساس است.»